

הכנסת
מרכז המחקר והמידע
המחלקה לפיקוח תקציבי

י"ח בשבט תשע"ז
14 בפברואר, 2017

לכבוד:
לאה ורון
מנהלת ועדת כלכלה

מיסוי כלי רכב ואגרות כלי רכב שנתיות

- בהמשך להתייחסות אגף התקציבים באוצר מיום 8 בפברואר 2017 בנושא אגרות רישוי רכב, להלן מספר הערות:
- "ההוצאה הממוצעת על תשתיות כבישים בשנת 2015 עמדה על 2,135 ש"ח (סעיף 2): כוונת אגף התקציבים היא כי ההוצאה הממוצעת על תשתיות כבישים לכלי רכב (בודד), בדומה להשוואה בסעיף 1 אשר מתייחסת לאגרת רכב ממוצעת לכלי רכב בודד.¹
 - בסוף שנת 2015 עמדה מצבת כלי הרכב בישראל על כ-3.1 מיליון כלי רכב, מהם כ-2.58 מיליון כלי רכב פרטיים, המהווים כ-83.6% מסך כלי הרכב.²
 - לפי חישוב זה, סך ההשקעה בתשתיות בכבישים בשנת 2015 עמדה על כ-6.6 מיליארד ש"ח (על פי הנוסחה – מכפלה של 2,135 ש"ח לכלי רכב ב-3,100,000 כלי רכב).
 - הכנסות המדינה מאגרות כלי רכב עמדו בשנת 2015 על כ-4.1 מיליארד ש"ח.³
 - עם זאת, בבחינת עלות אגרות לעומת השקעה בכבישים, יש לקחת בחשבון גם מסים אחרים המוטלים על בעלי רכב. ניתן לחלק את הכנסות המדינה ממיסוי כלי רכב לשני מרכיבים: **מיסוי בגין בעלות** או מיסוי על עלויות קבועות (מס קניה ומכס בגין רכישת כלי רכב, אגרות), **מיסוי בגין שימוש** או מיסוי על עלויות משתנות (מס קניה ומכס על חלקי חילוף, בלו דלק), ומע"מ המשולם על רכיבים אלו (למעט על אגרות). בלוח 1 להלן מפורטות הכנסות המדינה ממיסוי כלי רכב בשנים 2013-2015.

לוח 1- הכנסות המדינה ממיסוי כלי רכב 2013-2015 (במיליוני ש"ח)⁴

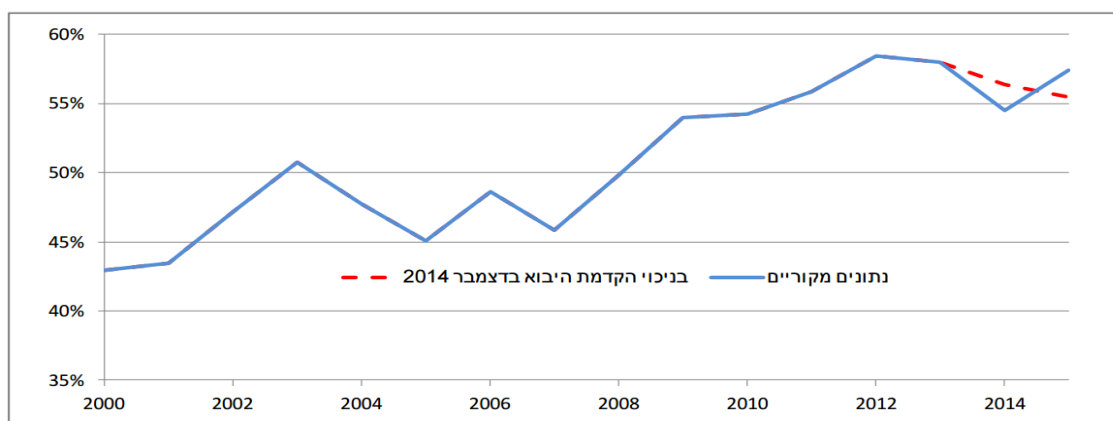
2015	2014	2013	רכיב מס	
8,383	9,465	7,522	מס קניה על רכישת כלי רכב	מס קניה מכס על רכישת כלי רכב אגרות סה"כ מיסוי עלויות קבועות (ללא מע"מ)
400	466	339	מכס על רכישת כלי רכב	
4,146	4,145	3,961	אגרות	
12,929	14,076	11,822		
375	338	343	מס קניה חלקי חילוף	מס קניה מכס חלקי חילוף בלו דלק לתחבורה סה"כ מיסוי עלויות משתנות (ללא מע"מ)
79	72	78	מכס חלקי חילוף	
16,970	16,440	15,880	בלו דלק לתחבורה	
17,424	16,850	16,301		
4,652	4,821	4,249	מע"מ (על עלויות משתנות וקבועות, ללא אגרות)	
30,005	35,747	32,372	סה"כ מיסוי ענף הרכב	
3.01%	3.24%	3.06%	מיסוי ענף רכב כאחוז מהתמ"ג	

¹ דור בלוד, רכז תחבורה באגף תקציבים, משרד האוצר, שיחת טלפון, 13 בפברואר 2017.
² משרד האוצר, דוח מינהל הכנסות המדינה 2014-2015, [פרק י"ד מיסוי כלי רכב](#), ע" 3, ע"מ 15-16.
³ שם, ע" 5.
⁴ משרד האוצר, דוח מינהל הכנסות המדינה 2014-2015, [פרק י"ד מיסוי כלי רכב](#), ע" 5.

מהלוח עולה כי סך ההכנסות ממיסוי כלי רכב עמדו בשנת 2015 על כ-35 מיליארד ₪, כ-49.8% בגין מיסוי על עלויות משתנות, כ-36.9% בגין מיסוי עלויות קבועות וכ-13.3% מע"מ. מיסוי ענף רכב בשנת 2015 נאמד בכ-3.01% אחוז מהתמ"ג. בבדיקה שערך בעבר מרכז המחקר והמידע של הכנסת עלה כי ההכנסה ממיסוי לכלי רכב (בודד) גבוהה בישראל ממרבית מדינות אירופה, הן במיסוי בגין בעלות והן במיסוי בגין שימוש.⁵

מלבד נטל המיסוי הכולל על הפרט, יש גם משמעות להרכב המס ולתמריצים השונים שנוצרים מכך - עלויות משתנות אל מול קבועות ועלויות שימוש מול עלויות בעלות. כך לדוגמה, מיסוי כבד של עלויות שימוש, כדוגמת בלו דלק מסי קניה ומכס על חלקי חילוף, לצד עלויות שימוש אחרות כדוגמת תשלומי חניה, כבישי אגרה ואגרות גודש יכולים להוות תמריץ שלילי לשימוש בכלי הרכב באופן יומיומי ושגרתי. לחילופין, **מיסוי כבד על בעלות עשוי להאריך את הגיל הממוצע של כלי הרכב ולמנוע קליטת כלי רכב חדשים, בטיחותיים וסביבתיים יותר.** על פי נתוני משרד האוצר (מנהל הכנסות המדינה באגף הכלכלן הראשי), בטווח של חמש עשרה השנים האחרונות משקל המיסוי על העלויות המשתנות⁶ עלה מרמה של כ-45% בתחילת שנות ה-2000 לרמת שיא של כ-58% בשנת 2013 וירד מעט לרמה של כ-55% בשנת 2015 (בניכוי הקדמת היבוא לשנת 2014).⁷ מוצג להלן תרשים מתוך דוח מנהל הכנסות המדינה המציג את משקל ההכנסות ממס על עלויות משתנות מסך ההכנסות ממס בענף הרכב (ללא מע"מ)

תרשים 1 – משקל ההכנסות ממס על עלויות משתנות מסך ההכנסות ממס בענף הרכב (ללא מע"מ) 2015-2000⁸

מקור: רשות המסים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי מינהל הכנסות המדינה.

הגבלת והקטנת אגרות הרישוי אם כן, תקטין את הכנסות המדינה ממסים בענף הרכב אך תתיישב עם המגמה הכלכלית של הגדלת נטל המס על עלויות שימוש משתנות והקטנת נטל המס על הרכיבים הקבועים. יש לציין כי שיעור המינוע בישראל נמוך משמעותית לעומת הממוצע במדינות אירופה⁹, ולכן ניתן לצפות כי אחוז הבעלות על כלי-רכב על-ידי משקי בית ימשיך לגדול במקביל לעלייה ברמת החיים.

כתיבה: נטע משה, כלכלנית

אישור: עמי צדיק, מנהל המחלקה לפיקוח תקציבי

⁵ יעקב צ'רטוף ותמיר אגמון, **שיטות מיסוי להגבלת הגודש בכבישים**, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, יוני 2011.
⁶ משקל ההכנסות בגין עלויות משתנות מסך כל ההכנסות בענף הרכב, לא כולל מע"מ. ראו משרד האוצר, דוח מינהל הכנסות המדינה 2014-2015, **פרק י"ד מיסוי כלי רכב**, ע' 1, ע' 5, ע' 6.

⁷ בדצמבר 2014 הוקדם יבוא של 30,000 מכוניות עקב עדכון נוסחת המיסוי הירוק שהקשיח את תנאי הזכאות לקבלת הזיכוי הירוק. הגבייה החריגה בגין יבוא זה הסתכמה ב-1.2 מיליארד ₪ והגדילה מעט את נתוני 2014. משקל ההכנסות בגין עלויות משתנות מסך כל ההכנסות בענף הרכב, לא כולל מע"מ. ראו משרד האוצר, דוח מינהל הכנסות המדינה 2014-2015, **פרק י"ד מיסוי כלי רכב**, ע' 5.

⁸ רשות המסים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועיבודי מינהל הכנסות המדינה מתוך משרד האוצר, דוח מינהל הכנסות המדינה 2015-2014, **פרק י"ד מיסוי כלי רכב**, ע' 6.

⁹ הלמ"ס, שנתון סטטיסטי 2016, **לוח 24.25 - כלי רכב מנועיים ורמת מינוע**, ספטמבר 2016.

